

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strelnătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Nr. 6431 Scol.

Notificare oficială.

Escentia Sa domnul ministrul de culte și instrucțiune publică prin emisul dto 29 Novembre a.c. Nr. 46,173 comunică consistoriului, că fostul învățător romano-catolic din Felső-Szilvágy, Nagy Sándor, condamnat la 3 ani inchisoare și 6 ani perdere de oficiu pentru atac contra pudenției, este oprit dela cariera învățătoarească.

Sibiu, din ședința consistoriului archidiocesan, ca senat scolariu, ținută la 8 Decembrie, 1888.

Nicolau Popa m. p.,
archimandrit și vicarul archiepiscopesc.

Sibiu, 14 Decembrie.

Legăturile de alianță între monarchia noastră și celelalte puteri centrale în loc să se întăreasă devin tot mai slabe. Mai dilele trecute presa germană a ridicat atacuri vehemente contra monarhiei, învinuind în deosebi pe contele Taffe pentru politica internă, inaugurată de 10 ani încoace, și care ar sta în flagrantă contradicere cu politica esternă.

Abia s-au domolit atacările, abia s-au linistit spiritele din incidentul iubileului bunului nostru monarch, și altă putere aliată, ce a drept nu în mod oficios, dar în mod destul de bătător la ochi, a sărbătorit la 20 Decembrie aniversarea omorirei asasinului Oberdank, a aceluia asasin, carele stănd în serviciul iridentei italiene, a aruncat bombe spre a nimică viața monarchului nostru.

Luate aceste două întâmplări, presa din Germania și demonstrațiunile studenților italieni numai superficial, ușor trecem la ordinea dilei preste ele, ea peste unele lucruri, ce se întâmplă din partea oamenilor extremi, cari nu au mari legături în popor, și cari în urma urmelor nu sunt în stare să facă lucrurile un alt fason.

Cu totul tot din altă parte trebuie privite lucrurile, cărora a le detrage din însemnatate, este să lăsa sănătatea, ca să se prefacă în flacări. Austria veche a cedat Italiei ce a drept la 1866 prin pacea dela Viena din 3 Octobre, Lombardia și Venetia, sancționând în modul acesta unitatea Italiei în mod solemn, și Italia oficioasă este multămită cu rezultatele dobândite la 1866, dar Italia neoficială, tinerimea universitară, lumea profesorilor și dascălii italieni, mereu pregătesc opinionea publică în favorul redobândirei Triestului și Tridentului precum și a părților acelora din Tirol, cari sunt locuite de

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la Administrația tipografiei archidiocesane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Corespondențe sunt a se adresa la Redacția „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 20. Epistole nefrancate se refuză. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmon și timbru de 30 cr. pentru fiecare publicare.

italieni, și numai așa ne putem explica, că măsurile palliative, luate de guvernul italian, pentru de a opri sărbătorirea aniversării morții lui Oberdank nu au putut avea eflusul dorit. Presa italiană serioasă condamnă, ce a drept, sărbătorirea unei crime comise contra unui suveran, carele este un exemplar de bunătate, un exemplar de părinte pentru popoarele încredințate conducerei sale, dar cu aceasta ca să și când ar voi să dea lumei să înțeleagă, că nu de sărbătorirea unui asasin e vorba, ci vorba e de o idee, pe care italienii au conceput-o, și pentru care mai au speranță să mai verse sânge spre a o realisa.

Privit lucru din acest punct de vedere vedem, că alianța monarhiei noastre cu puterile vecine din centrul, nu e tocmai pusă pe basele cele mai solide, și ca iridenta italiana, o să-și ridice capul, când ne va fi lumea mai dragă, și vor scă să se îngrijască franscesii, dacă e vorba, tot așa de bine ca și muscalii.

Ca și când aceste simptome nu ar fi de ajuns, mai sosesc sciri, cari confirmă, că regale Milan și Sârbia s-ar fi aruncat „auf Gnade und Ungnade“ în brațele țărului muscalești, și tot atunci ca din senin criza ministerială în Bulgaria, ca să monarhia noastră deodată să se vadă încungurată de toate părțile de dușmani văduți și nevăduți. În fața acestora acsioma: „si vis pacem, para bellum“ este evidentă, evidente sunt măsurile luate pentru înmulțirea armatei, pentru întregirea marinei austro-ungare și evident este, că Austro Ungaria în prima linie trebuie să conteze numai și numai la forțele sale, iar alianța cu vecinii trebuie să se considere totdeauna în linia a două. Popoarele din monarhie au fost totdeauna scutul tronului, ele au să fie și în viitor și tocmai de aceea este bine ca acele popoare, cari încă nu au fost considerate până acum să nu fie trecute cu vederea; având în vedere mările sacrificii, ce să așteaptă dela ele.

In Cislaitania să pune un deosebit pond pe doarțele cetățenilor de diferitele limbi, egal și acolo germanul cu cehul; polonul cu românul, și totuși la olală pe întrecute emulează de a se face părța de beneficiile culturei, de beneficiile industrii, înțînând cont de principiul, că bunăstarea materială stă în strânsă legătură cu cea morală și intelectuală. Sunt și acolo certe, sunt chiar și frecări, dar ele se aplaudă totdeauna în fața evenimentelor mari, aceste nu găsesc acolo decât sudiți austriaci și nimica alta. Ademenirile germane din Prusia nu prind până acum la nemții din Austria, momelele muscalilor nu află resunet în inimile cehilor, cu un cuvânt totuși se simt bine în cadrele legei, votate cu concursul tuturor cetățenilor din cealaltă parte a monarhiei.

über die schwedende Frage kommen sollte. Sonach gingen diese drei Bischöfe auseinander.

53. Montag am 23-ten Iuni meldete der Siebenbürger dem Herrn Kultus-Minister schriftlich, dass er heute Abend mit dem nach Pest abgehenden Train seine Rückreise anzutreten gedenke, zumal er jetzt, nachdem die Berathung über die Angelegenheit des Bischofs Athanatzkowics Samstag am 21-ten abgehalten worden ist, — die Versammlung der Bischöfe dem Sinne des hohen Ministerial-Erlasses vom 15-ten d. M. gemäss für geschlossen erachte. Hierauf lud ihn der gelobte Herr Minister zu sich und eröffnete ihm, dass Hochderselbe die Dringlichkeit der Rückkehr der Bischöfe in ihre Diözesen wohl einsehe, dennoch aber ersuchen müsse, dass man noch ein Paar Tage warten möchte; weshalb die Abreise des Siebenbürgers ausblieb.

54. Am 13/25-ten Iuni erlies der Patriarch eine Zuschrift Nr. 485 an sämtliche Bischöfe, mittelst deren er ihnen verkündigt, dass als er heute bei Sr. Majestät in der Audienz war, ihm die Allerhöchste miindliche Versicherung über eine von Sr. Majestät bereits unterzeichnete und baldigst zu erfolgen habende tröstende Resolution im Betreff der Kirche ertheilt gewesen zu sein, welche Allerhöchste Resolution, wenn ihm wird zugeschickt werden, er nicht säumen werde, dieselbe zur Kenntniss der Bischöfe

La noi la apariția s'ar pără, că stăm mai bine s'ar pără, că dorințele cetățenilor amătesc față de munificență, de care sunt părăși din partea statului unguresc, fie-care are numai să se bucure, că e cetățean al Ungariei, în care libertatea infloresc, legile sunt blânde și umane, progresul cel fac totuși este uriaș și nespus, așa s'ar pără, căci lumea așa e informată de cătră presa maghiară; condusă de soiiniști și de jidani, cari au interes ca să nu fie lucrurile prezente în adeverata lor coloare — și doamne, ce de departe stă realitatea de cele ce să spun și ni se prezintă ca nisice povesti din 1001 de nopți. Oare nu ar fi la loc și la timp ca să vadă oamenii lucrurile cum sunt și cum ar trebui să fie, cu deosebire acum, când nici cel mai dibaciu diplomat nu poate prevede de pe o di pe alta, ce se poate întâmpla și când noi mereu strigăm după dreptate și nimică altceva!

Revista politică.

Necesitatea încheierei unei convențiuni și rupea cu răsboiul vamal dintre monarhia noastră și regatul României devine tot mai tare simțită, atât la noi, cât și în regatul vecin. Numai așa se explică lucru, că de un timp încoace atât în cercuile conducătoare din monarhia noastră, cât și în cele de dincolo, se dă o mare atenție acestei convențiuni, și presa la rândul ei nu rămâne în urmă cu discuțiile și comentările sale.

În dilele trecute ministrul de externe român, dl Petru Carp, a declarat, că negoțiile în privința încheierei convențiunii vamale nu s-au sistat pentru totdeauna, precum se credea, ci ele continuă. Bărbății încreințăți ai României și dau toate silințele a o scoate la liman și sperează, că lucru se va și realiza. Foile din capitala României merg mai departe și accentuează, că numitul ministru se ocupă chiar cu un proiect, referitor la concesiunile, ce le va putea face România și mai ales în cestiunea vitelor, care după cum a declarat dl Carp, este singurul obiect, care pune mai mare stăvila realizării contractului între aceste două state. Se crede chiar, că pe lângă unele condiții, guvernul român ar fi aplicat a ceda guvernului ungar, că să primească, sau să nu primească vite din România, ca să se aducă în Ungaria. Foile vienești dău o foarte mare însemnatate declarărilor ministrului român și doresc, că contractul să se încheie cât mai în grabă, fiind Austria mai strimtorată în aceasta cestiune ca Ungaria. Nu și pot ascunde însă temerea, că astfeliu de declarații s'au mai facut încă și sub guvernul

zu bringen. Ferner verkündigte er den Bischöfen auch seine morgen anzutretende Abreise von Wien.

55. Am 26-ten soll der Patriarch in der frühesten Morgen-Stunde vor der Abfahrt des Dampfschiffes eine höhere Ordre bekommen haben, wodurch ihm angekündigt worden sein soll, seine beabsichtigte Abreise aufzuschieben. Er trug dieser höheren Ordre die gehörige Rechnung, und ist nicht, wie er in seinen gestrigen, den Bischöfen zugeschickten Schreiben erwähnte, abgereist. Somit haben auch die Bischöfe ihre Abreise für diesmal aufgegeben, da sie mit Grund die Bevorstehung der über die Bacser Sache baldigst zu erfolgende Entscheidung vermuteten.

56. Am 27-ten lud der Patriarch die Bischöfe auf 12 Uhr Mittags zu sich ein, und nachdem diese erschienen sind, las er ihnen das unterem 26-ten dieses an Ihn gerichtete Allerhöchste Handbillet vor, worin angezeigt wird:

1. Dass die Anfechtung der Bischof Athanatzkowics'schen Transferirung nach Bacsa mit Missfallen vernommen wurde;

2. Die unverzügliche Ertheilung der erzbischöflichen Bulle für den translocirten Bischof Athanatzkowics anbefohlen wird;

3. Dass falls der Patriarch kirchlicher Vergehung den Bischof Athanatzkowics beschuldigen zu müssen glaubt, er dies anzeigen möchte, und es

FOITĂ.

Documente pentru limbă și istoria.

Tagebuch

über die bischöflichen Berathungen in Wien.

(Urmare).

52. Sonntag am 22 Iuni um sechs Uhr Nachmittags erschienen der gestrigen Verabredung gemäss in dem Quartier des Patriarchen die Bischöfe von Pakratz, Dalmatien und Siebenbürgen, und warteten auf die Ankunft der anderen zwei Bischöfe von Bukowina und Karlstadt, und da diese nicht kamen, ging der Dalmatiner zum Patriarchen hinein, und befragte ihn über den Stand der Dinge, welcher im antwortete: dass er bis zur Stunde noch keine weitere Kunde darüber habe, sonach seine Abreise für Morgen verschoben werde müsste. Als nun der Patriarch von dem Dalmatiner erfuh, dass in dem vorderen Zimmer noch zwei Bischöfe wären, die der gestrigen Verabredung gemäss ihn zu sprechen wünschen, entgegnete er, dass die Bischöfe nicht nöthig hätten, zu ihm zu kommen, und sich über den Sachverhalt zu erkundigen, indem er sie selbst zu sich einladen wird, falls höheren Orts eine Entscheidung

trecut, dar până aici au rămas vorbe goale. Cred însă și ele, că dezvoltarea lucrurilor, să precum să a pornit, promite o rezolvare favorabilă a cestiiuniei, carea e cu atât mai de dorit și mai importantă, cu cât mai tare se simte necesitatea, ca între aceste doue state să se afle cele mai bune relații politice.

Luptele interne ale fraților nostri de dincolo nu le a mai dat regaz, să privească și la soartea fraților nostri de un sânge din peninsula balcanică și în special la cei din Serbia și din Bulgaria, cărora multe nedreptăți li s-au făcut și a căror soarte adeșori este de deplâns. Acum înregistrăm cu bucurie, că s-a făcut în presa din România un inceput în aceasta privință: „Românul” în primul seu din 23 Decembrie, susținând unele pasaje din vorbirea senatorului Urechia la desbaterea mesagiului, se ocupă cu aceasta cestiu și acușând pe bulgari, cari au motive dă se simți îndatorați față de români, ear pe sârbi, cari au motive de-a trăi în bunătatelegere, că persecută pe români în modul cel mai revoltătoriu, dice: Nu ne este permis să primim acestea fără a simți în sufletul nostru cea mai legitimă indignare și fără ca aceste lucruri să nu destepte în noi hotărirea ca cu toții: guvern și opoziție, oficioasă și neoficioasă, să ne punem pe muncă și să lucrăm pentru scăparea fraților nostri, amenințați cu cotropire. Având voință, guvernul pe cale diplomatică va intreveni, ca dreptul gîntilor să fie respectat de către sârbi și bulgari, cari nu scim, ce ar face, dacă din partea noastră ar îndura acea-și asprime; ear ceilalți români să înființeze o societate, care să ajute cu bani și cu cărți pe români din peninsula balcanică, spre a nu ne face trădători de neamul nostru. Cestionata foaie și închee articoul; atrăgând atenția guvernului și a tuturor românilor, ca realizarea ideei să se facă căt mai îngribă!.

Fâmosul discurs din senatul franc al fostului ambasador la Londra, Challemel Lacour, formează încă și astăzi obiectul comentărilor în presă. Bătrânușul senator a vorbit cu mare foc contra abuzurilor, ce se fac și contra spiritului greșit, ce se urmăresce. Ridicarea vădei și a puterii Franciei se va putea face numai: prin unirea bărbătilor iubitori de ordine și de libertate, atât din stânga căt și din dreapta. Combate aspru dictatura, dar în același timp trimite săgeți și guvernului și arată mijloacele de a sana răul. Discursul seu epocal a făcut o impresiune atât de adâncă, încât chiar organul principelui de Bismarck și organul „Post” a trebuit să se pronunțe cu termini de laudă; ear ministrul Floquet a putut răspunde numai punându-și mari restricții.

Corespondențe particolare ale „Telegrafului Român.”

Budapest, 11/23 Decembrie, 1888. După înfricoșătoare revole interne, cari amenințau cu sguduire totală imperiul nostru, după crâncenile și grelele răsboi, purtate de monarhie contra puternicilor vrămași esterni, s'a inaugurat dualismul.

Și se împlinesc acum 21 ani, de când statul nostru se desvoaltă pe basele aşedate la inaugurarea erei dualistice.

wird sodann eine Synode bewilligt werden, welche im Beisein eines hiezu zu ernenden landesfürstlichen Kommissärs zu entscheiden haben wird, ob hinlängliche Gründe vorhanden sind, den Bischof Athanatzkovics vor das kirchliche Gericht zu stellen;

4. Es wird kundgegeben, dass der Rath der Synode bei den Transferirungen immer eingeholt wird; und

5. Dass man den Kultus-Minister angewiesen habe, das Enstprechende für die gehörige Dotirung der Bischöfe u. für das Aufhören der Taxa syngelica einzuleiten.

Nach dem Verlesen des Allerhöchsten Handbills forderte der Patriarch die Bischöfe auf, ihre Meinungen betrefflich die Athanatzkovics'sche Angelegenheit abzugeben, die sich dahin äusserten, dass es nicht rathsam sei, den Bischof Athanatzkovics vor das kirchliche Gericht zu stellen, da daraus der Kirche ein grosses Ärgerniss entstehen kann, sondern der Patriarch möchte bei dem von ihm der hohen Regierung in Antrag gebrachten Punkten, mittelst dessen er sich dahin ausgesprochen, dass er die gegen den Bischof Athanatzkovics obwaltenden Beschuldigungen fallen lassen wird, falls Seine Majestät das Recht der Kirche bezüglich auf die Transferirung zu garantieren geruhnen würde, verbleiben. Es wurde ferner von dem Karlstädter der Antrag gemacht, dass der oft erwähnte Bischof Athanatzkovics sein Buch Analyticum dem ganzen Inhalte nach revociren solle, welcher Antrag auf vielerlei pro und contra Einwendungen gestossen ist. Der Patriarch schien diesem Antrag beistimmen zu wollen, doch hielt er mit seiner Meinung zurück.

(Va urma.)

În timpul absolutismului și mai cu seamă la inaugurarea sistemului dualistic și popoarele monarhiei, condamnate până atunci rușinosului sclavagiu, s'au asigurat drepturile lor legitime, s'au pus temeile solidă viitorului prin dezvoltarea vieții constituționale.

Pe căt de puternic părea însă farmecul acestei vieți, și pe căt de mari și de frumoase au fost promisiunile, ce s'au pus în perspectivă la inaugurarea erei dualistice, pe atât de amarnică ne e acum desamăgirea.

Nu fără temeu apar deci plângerile acelor, cari fericesc timpul absolutistic al monarhiei noastre și hulesc constituționalismul modern.

Căci ori cum am fi dedați a privi lucrurile prin prismă optimistică, ea nu ne va prezenta decât o icoană zugrăvită cu colori mohorite, nedeamnă de veacul pretensiv al luminilor.

Din lupta pentru existență, nutrită de atâtări continue și purtată cu arme atât de neegale, a izvorit ura și urgia neimpăcată, asigurând rasei dominoare o forță absolută, dar ale cărei consecuente numai pagubitoare pot fi atât patriei căt și cetățenilor.

Si sprințini pe această forță, frații maghiari continuă răsboiu față, și maghiarismul și-a pus în lucrare întreg aparatul seu dăunos.

Loviturile lui îsbesc în sas, îsbesc în slovac și îsbesc fără cruce în român.

Apucați de vîrtejul acestor ispite nimic nu i-a mai potut potoli, și credința d'ai capacita cu duhul blândețelor a rămas până aici o credință deșărtă.

Dar pentru răsplata jertfelor mari, ce totdeauna le am adus și le aducem pe altariul patriei, și în loc de dreaptă măsură la beneficii din partea statului, suntem siliți a îndura asprimea nedreptății, după principiul: Acesta-i d'ai nostri, acesta i străin, lucru, ce savantul Herder l'a combatut cu toată taria argumentelor, dar care la noi se practică cu predilecție, căci basele morale sunt cu mult mai slabite și șovinismul cu mult mai puternic, decât să se considere prosperarea patriei comune în fericirea vremelnică a tuturor cetățenilor, cari jertfesc la altarii ei.

Astfeliu dar șilnic ne este dat să vedem cu ochii, cum rând pe rând se stîrbesc drepturile naționalităților nemaghiare, și cum se falsifică în practică frumosul principiu al constituționalismului.

Egala îndreptățire, asigurată și în legile patriei, aduse anume pentru pacinica și fireasca desvoltare a cetățenilor, a devenit ilusorică, comentate fiind ele în felu și chipuri, după arbitriul puternicilor și îngramădite cu felu de felu de ordinății în contul naționalităților.

Și dacă tuturor acestor calamități, atinse în general, am putut resista, e a se atribui numai puternicei credințe, ce o mai avem în triumful sârbătoresc al adevărului și răbduria proverbială a poporului nostru, a cărei existență a început să fie disputată.

Noi, cari ne iubim atât de mult patria, a cărei prosperare și prosperarea cetățenilor, condiționată dela spiritul și aplicarea legilor, nu putem sta nepăsători față de dezvoltarea lucrurilor după 21 de ani, ci datori suntem să pretendem cu toată taria, că lucrurile să-și reia dezvoltarea lor firească, respectându-se drepturile naționalităților în toate direcțiunile și operându-se mai mult în sens tolerant decât în silnicie, că să se manifesteze mănoasele roade ale concordiei, căci în concordie e puterea neinvinsă — după vorba latinească: *Concordia res parvae crescunt!*

Atâtă de astădată.

X.

vieții. Ce să dicem însă despre familiile avute? Atâtă că nu-și cunoști chemarea.

Făță de atari casuri, precum s'au amintit mai sus, scoala are datoria după de a intreveni ca o putere ajutătoare a familiei, și ea va avea să promoveze nu numai instrucționea, dar și educaționea. Ceea-ce nu a prestat familia, are să presteze scoala, ceea-ce a făcut rău familia, sau nu a făcut de loc, are să suplimească scoala.

Aici se ivesce o altă întrebare și cea din urmă din tema noastră, așa că, ce poate face scoala ca să suplimească educaționea defectuoasă sau cu totul greșită din familie?

Dacă pruncul în familie nu a fost așa norocos, ca în părinții sei să aibă un prototip de viață morală-religioasă, atunci învățătorul are să fie acel prototip. Simțul moral și religios nu-l vom putea sădă în inima unui prunc, dacă însă nu vom poseda acel simț. Pruncul trebuie să aibă un model. O scoală nu-și va putea rezolvi problema sa — de a face din elevi oameni morali și religioși, — dacă însă învățătorii vor fi lipsiți de atari recerințe.

De aceea dela un învățătoriu se cere ca el să fie uman, drept, plin de iubire față cu scoala; să aibă o cultură morală-religioasă, precum și cultura spirituală recerută. Numai dela atare învățătoriu se poate aștepta, ca el să poată face din scoala un institut nu numai de instrucție dar și de educație. Mijloacele, de cari se va servi un învățătoriu vor fi: cuvântul, faptele lui, purtarea lui în și afară de scoala, precum și însași instrucționea și disciplina.

Prin instrucție și va împlini scoala misiunea sa educativă, aducând înaintea pruncilor persoane cu un trecut plin de fapte mărețe. Un material bogat putem așa în istoria biblică și istoria universală. Dacă învățătorul se va arăta însușit de faptele bărbătilor mari, aduse ca modele, atunci numai se va deștepta interes în elevi față de atari bărbăti. Elevul însuși și va propune, ca să urmeze și să facă întocmai ca acei bărbăti. Prin aceasta elevul capătă forță morală de a se opune la tot ce e rău și stricăios și altora. El se pregătesc pentru venitoriu. Numai așa instrucționea va avea rezultatul dorit moral.

Scoala și mai poate ajunge misiunea sa educativă — așa că poate să suplimească familia — eventual să o ajute prin ordinea, ce domnește în ea, prin spiritul de disciplină. Scoala trebuie să fie pătrunsă de spiritul, ce se manifestă în o bună familie — de spiritul iubirii. Scoala ca și familia este o societate, a cărei membrii au aceleași drepturi și aceleași datorii. În scoala trebuie să existe o strictă ordine morală căreia au să se supună toți elevii. Unul pentru altul trebuie să servească. Fiecare trebuie să-și subordineze scopurile sale, scopul comun. Scoala nu cunoasce diferențe de clase. Bogatul și săracul are aceleași drepturi și datorii. Scoala pretinde abnegație dela fiecare, care intră în ea. Aic zace puterea morală — cea mai însemnată a scoalei.

Un alt mijloc, prin care scoala și poate împlini misiunea sa educativă sunt și întocmirile ei. D. e. învățătorul în fiecare di, dice rugăciuni cu elevii sei, ceea-ce este o manifestare a vieții religioase. Suferințele și bucuriile, ce vin asupra învățătorului precum și asupra unor elevi, apoi sărbătorile scolare, jocurile și petrecerile scolare au mare influență asupra educaționei pruncilor, și sunt mijloace, cari lipsesc familiei.

Cu căt o scoală se va nisa mai mult, ca să-și însușiască formele de viață, ce există în o familie bună, cu atât mai ușor își va putea împlini, în mod demn misiunea sa de institut nu numai ca instrucție, ci și de educație. Numai așa scoala va deveni un factor, care să fie în stare să supli în multe casuri educaționea defectuoasă sau cu totul greșită din familie. Atunci, și numai atunci se va putea știe despre scoala, că: ea are în mâinile sale venitorul unei națiuni.

Brad, la 27 Iuliu v. 1888.

Ioan German.

Varietăți.

* (Afacerea comunelor mici și româno-sârbe). Delegaționea aleasa de congresul nostru național bisericesc s'a întrunit Mercuri și Joi din săptămâna trecută în Arad, unde s'a ocupat cu rezolvarea agendelor rămase pendente în afacerea despartirei ierarhice de către sârbi. Delegaționea s'a constituit sub presidiul Preasântiei Sale, dlui episcop al Aradului, Ioan Mețian, fiind de față membrii: Dr. Iosif Gall, Vincențiu Babes, Ioan Lenger și Ioan Bartolomeiu. Presidiul a insărcinat pe referințele delegaționei, dl V. Babes, a aduna datele de lipsă pentru intentarea proceselor de despărțire, ear dl Dr. Iosif Gall a referat cauza românilor din Timișoara — Fabric, și pe baza documentelor câștigate s'a hotărît inceperea procesului.

* (Imbunătățirea sortii clerului de mir.) În România se lucrează cu mare activitate la imbunătățirea stărei materiale a preoților. Sfântul sinod a pregătit un proiect, care l va discuta și guvernul. Conform acestui proiect în teată țeară sunt 4683 preoți de mir și 123 diaconi, afară de clerul, ce se află în serviciul mănăstirilor și schiturilor de maice.

* (Semne imburătoare). Ministrul unguresc de agricultură, comerț și industrie prin ordinățione face cunoscut, că căt timp nu se vor ivi boale epidemice între vitele dela granițele României,

Familia și scoala în educație.

(Încheere.)

În atari casuri pruncii sunt lăsați, în mâna unor persoane nechemate, cari n'au nici o pricepere, și nici un interes de a îngrijî de prunci. Sunt și casuri, unde pruncii iau parte — afară de casă, la modul de viață al părinților mai mult sau mai puțin desfrânat. Cine d. e. nu a văzut în multe comune din Zarand pruncii în etate crudă, petrecând cu părinții toată noaptea în cărcimă, și bînd și ei. Aici pruncii de tineri sunt aruncați în vîrtejurile lumii prin purtarea părinților. Si ce poate să fie cauza unor atari împreguri triste?

Causele pot să fie variate. Între acestea este una principală și anume cu deosebire în popor, căsătoriile se încheie într'un mod prea ușor. Să amintim numai, că se căsătoresc fete de căte 14—17 ani, cari n'au nici idee de viață familială, și nu pot să cuprindă însemnatatea educaționei pruncilor, nu sunt consci despre răspunderea cea mare, ce o au ca mame. Mai sunt și alte cause, pentru cari datorile, ce au părinții față de prunci nu se împlinesc. Si încă aceasta se întemplieră nu numai în familiile sărace, ci și în cele avute, în familiile ce duc role în viață socială, ca și în cele mai de jos. Ce se ține de familiile sărace lucrul devine scăzut încăță, prin grigile și luptele părinților pentru traiul

se pot importa rimători prin stațiunile de carantină din Tulgheș, Poiana - sărată, Timișul de sus, Bran, Turnu-Roșu, Vulcan, Orșova, Ghimeș, Buzeu, Covasna, Șanțul vechiu, și prin secțiunea de carantină Brașov, cu condițiunea, ca organele speciale ale respectivelor institute de carantină să examineze starea sanitată a rimătorilor, iar certificatele să se arate primăriei comunale, ori oficiului polițienesc.

* (Postal.) Direcția postală telegrafică din Sibiu scrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal din Sângerul de câmpie (Mező Szenyel), etul Turda-Arieș, cu care post e impreunat o remunerație anuală de 150 fl.; 52 fl. pașal de cancelarie și tacsă de înmormântare și un pașal de transport, ce se va statorii ulterior.

Cerurile de concurs să se adreseze în termen de 2 săptămâni la susnumita direcție.

* (Cale ferată vicinală). Din Brașov se anunță, că se lucrează mereu pentru terminarea căii ferate vicinale Brașov-Zernesti-Szepsi Sz. György.

* (Fapte barbare.) „Gazeta Transilvaniei” în primul seu din 13 Decembrie înșiră pe scurt și fugitive următoarele torturi, ce a trebuit să le indure unii cetățenii din partea gendarmilor: In Seghedin un om a fost inchis într-o cămară și făcut vînat de bătăi, i s'a scos unghiile dela picioare, a fost spânzurat cu picioarele de grindă, turnându-i-se vitriol în trup; in Vesprim unul a rămas pe pămînt aproape mort din pricina bătăilor; in Kis Ujszállás un econom a fost puscat; in Diviciori tot gendarmii au smuls unuia unghia dela un deget; in Șimonul Branului au bătut cu sabiile pe un locitoriu, încât numai pe lemne l'au putut transporta în arest; in Bavaniste au impuscat în doi nenorociți, cari erau legați în lanțuri, s'a omorit pe unul; in Dérgea doi însă au fost cumplit bătuți, pe unul din iezi la spânzurat de grindă. Trecând la locuitorii din Mogos, asupra căror au puscat gendarmii și la cei din Costei, pe capul cărora s'a trimis în acele din urmă și soldați, relevaază, că la Chevereșul mare, unde în ziua 3/15 Decembrie a. c. gendarmii, după ce au pălmuit pe oameni, cari s'a dus la primărie să scoată bilete pentru vite, au spart ferestrele și ușa dela primărie și conducătorul gendarmilor impuscară asupra judeului, răndindu-l, apoi impuscară asupra locuitorilor; noaptea, venind și alți gendarmi din Sacoșul unguresc în ajutoriu, au bătut și torturat pe judele comunal și încă pe vre-o altă trei funcționari comunitari. Judeului i-au smulg părul din cap și l'au bătut la talpi până la sânge. Să notăm bine—dice cestionata foaie, că cele mai multe acte de sălbăticie se comit cu români.

* (Promoțiune). După cum ceteam în „Biserica și Scoala” din Arad, dl Traian Puticu, a fost promovat la gradul de doctor în științele teologice.

* (Fortificații în munte). „România Libera” scrie în aceasta privință următoarele: In primăvara trecută se scie, că o întinsă discuție s'a urmat asupra fortificațiunilor noastre, care se dicea, că sunt îndreptate numai într-o parte. Acum aflam, că dl locotenent colonel, Crănician, președintele comisiunei pentru studiul munților, a înaintat ministerului o lucrare de cea mai mare însemnatate pentru fortificarea pasurilor din munți.

* (Sporirea poliției). Precum se vede starea morală a Clușului nu e tocmai favorabilă. Numărul poliștilor nu ajunge, și astfelui s'a luat hotărîrea ca ceata lor să se urce la cei pedestri dela 48 la 60, al celor călări dela 4 la 8 și pe lângă cei doi ofiicii de poliție să mai adăus un inspector.

* (Timpul). Sărbătorile Crăciunului la apuseni ne au adus un timp moale. De două zile ține o ploaie măruntă, care pe semne va dura mai multă vreme. Temperatura e ca în zilele de primăvară.

* (Turci). Bețivini sunt tractați tocmai rău, dacă e să credem celor ce să scrie în această privință, și așcă: când este în stare să duce acasă, nimici nu-l bagă în seamă. În această privință și la noi este tot cam aşa. Să vedem mai departe. Dacă un turc este aşa de beat, încât cade și rămâne lungit pe stradă, atunci a doua zile se dă o bătaie din cele sănătoase. Cât despre asta încă n'avem la ce rămnă, nici la a două și a treia oară, căci bătaia nu lipsesc nici atunci. A patra oară însă este privat ca unul, care nu se mai poate îndrepta și rămâne cu totul nepedepsit. Tot odată i se dă titlul unui bețiv împăratesc, așcă unui bețiv ocrotit de lege, ceea ce li procură o deplină neviolabilitate. Dacă i se intemplieră să bea din nou atât, încât să nu se mai poată scula de jos, este dus frumușel pe cea mai apropiată moșia de cenușă, și poate să doarmă acolo nesuprărat, până ce se trezesc. Apoi să mai dică omul, că nu este bine în Turcia.

Bibliografie.

„Convorbiri literare”, Bucuresci, Nr. 9 dela 1 Decembrie, are următorul sumar: „Raportul lui Barbu Stirbei, către Kisseloff” — „Un drum greșit” novelă (urmare) de Duiliu Zamfirescu. — „Din istoria breslelor” de V. A. Urechiă. — „Un incident linquistic” de A. Sterca Șuluț. — „Lascăr Viorescu”, traducere de A. (urmare) de Wilhelm de Kotzebue. — „Morții.” — „Rugăciune” (poesii) de B. Ricu. — „Dedicatie.” — „Când soarele” (poesii) de Blanca Procopian. — „Bibliografie.”

— „Biserica ortodoxă română” apare în Bucuresci, Nr. 9 cuprinde: „Predica în biserică la români” — „Scrisoarea ieromonachului-archimandrit Chiriac Rîmnician.” — „Introducere.” — „Condica a mea de casă.” — „Istoria bisericei.” — „Imbunătățirea sortii clerului.” — „Cronică bisericească.” — „Donațiuni.” — „Sumarele ședințelor sf. sinod.”

Originea limbei române.

(Urmare.)

II.

Ca să putem dovedi, că limba română e născută din dialectul rustic al limbii latine, înainte de toate ni se impune cu necesitate, că să dovedim existența acelei limbi rustice ca dialect al limbii latine.

Studiând limba ori cărui popor existent vom afla, că în graiul poporului de rând sunt cuvinte, forme, ori aparințe etimologice și sintactice, cari diferesc mult puțin de graiul cărturarilor — oamenilor învețați — ai aceluiai popor. Să luăm spre exemplu limba noastră.

Aici aflăm, că graiul poporului de rând este în multe deosebit de graiul oamenilor învețați atât din punct de vedere fonetic și gramatical, cât și lexicologic. Si aceasta deosebire provine de acolo, că oamenii învețați și regulează limbă atât în scriere, cât și în graiul comun pe basă filologică; poporul de rând însă nu și sfârmă capul cu d'al de estea, ci vorbesce, cum și vine la gură și cum a învețat dela mama și a audit dela semenii sei. S. e. cuvântul *pept* în graiul poporului se exprimă în unele părți „ciept” în altele „chept”, apoi *hier* în loc de *fier*; *lapec* în loc de *lapte* și a. m. atari deosebiri fonologice se aud foarte des.

Dar nu numai la poporul nostru este aceasta, ci și la alte neamuri. Ba încă la sași și la schimoniști e graiul vulgar, încât foarte cu greu să înțelege rusticul în vorbire cu omul învețat. Tot așa e la popoarele slavice și la poporul maghiar.

De aici conchidem, că dacă astăzi la toate popoarele există un dialect rustic, fără îndoială a existat dialectul rustic și la poporul roman.

Acest argument foarte firesc se completează și volorează prin probe aduse din scrierile vechilor învețați. Dovadă despre existența dialectului rustic latin aflăm la scriitorul latin Quintilian (I. 6. 27.) unde dice, că alta este a vorbii latinește și alta a vorbii gramaticesce (*aliud est latine, aliud gramaticae loqui*).

Ciceron într-o notiță a sa ia la critică fețele romane, cari nu pot vorbi gramaticesce lăudând pe căteva, care sciu. De aici se vede, că în graiul comun nu vorbiau toți românii după gramatică.

Unii însă după Isidor, împărtășau limbă latină în patru epoche: *Latinas autem linquas quator esse, dixerunt; id est: priscam, latinam, romanam et mixtam . . .**)

Dacă căutăm în versurile vechiului popor roman, în descărțecile salilor și a vestinelor, aflăm o limbă, pe care abia o înțelegeau și preotii pe timpul lui Quintilian, care dice: *Saliorum carmina vis sacerdotibus suis satis intellecta*. Deci limba aceasta deosebită cu totul de cea literară a trebuit să fi fost întrebunătată de popor, care foarte greu se desparte de limba sa.

Paul Diacon din Fest (ed. Lind. pag. 88) dice: *Latine lopui a Latio dictum est, quae locutio ad eo est versa ut vix ulla eius pars maneat in notitiam.***) (Limba latină s'a căpătat numele dela. Lațiu, care limbă acum însă și-a de scăciată, încât mai nu se cunoasce.

M și S final nu se aflau la început de loc în limba latină, ci aceasta este numai o imitație grecească. Despre ce ne spune Cicero în Orator. XLVIII 161, că aceea ce în timpul lui se consideră de lucru de jos în grai (subrusticum), mai nainte era lucru foarte frumos de a contrage și înghiții unele sunete în limbă; precum *omnibus* în loc de *omnibus*; *principi* în loc de *principes* etc. Cum că *m și s* finale sunt imitație după limbă grecească se vede și de acolo, că la popor nu existau acele sunete finale, asupra limbajului căruia limba grecească nu a putut influența. De aceea dice Cicero că, *subrusticum videtur*:

*) T. Cipariu. Despre limba română. pag. 17.

**) T. Cipariu. op. cit. pag. 6.

a înghiții pe *m* și *s* final, fiind că în dialectul rusitic nu occurau deloc *m* și *s* final.

De formele antice ale limbii se ține și usul de a vocalei *e* în locul iotaclismului de mai târziu; precum a estează Quintilian (I. 4. 17) *Quid? non e quoque loco i fuit? ut Menerva et leber et magester et neger etc.* *)

Nota cea mai caracteristică a limbii vulgare, rustice, era usul vocalei *u* în loc de *o*.

Dovadă despre aceasta avem la Priscian în institut. (I. 6. 35) unde dice: *Multa praeterea vetustissimi etiam in principalibus mutabant literis: huminem pro hominem proferentes; funtes pro fontes, frundes pro frondes . . . etc.*

Din dovezile până aci aduse, se vede destul de clar existența dialectului rustic al limbii latine. Tot odată am vădut și unele caractere distinctive ale aceluia, cari sunt: înghițirea lui *m* și *s* finale, *e* în loc de *i* și *u* în loc de *o*.

Comparând acum limba română cu cea latină clasăcă aflăm, că și în limba română se află același deosebiri față de limba clasăcă latină, cari occură și în dialectul rustic latin. Adecă: *m* și *s* final nu se pronunță nicăi în limba română și în locul vorbelor, apoi unde în limba latină clasăcă occură *i* în cea română occură *e*, precum *niger* = negru, *judico* = judecă, *magister* = măestru etc. Si în fine, unde în limba clasăcă latină occură *o* în cea română este *u*, precum: *mons* = munte, *frondes* = frunze, *frons* = frunte, *fontes* = fântâni etc.

Deci fiind identice caracterele aretate a limbii latine rustice cu a limbii române e consecință naturală, că limba noastră daco-română e născută din dialectul rustic al limbii latine.

Pe lângă aceste istorie ne spune, că nu din clasa cultă a romanilor, ci din massa poporului roman au fost luați coloniștii, pe cari i-a adus Traian în Dacia, începând dela anul 105.

Traian, marele împărat roman, învingând pe dacii și supunând întreaga țeară lor, după obiceiul roman a adus o mulțime nenumărată de oameni din întreaga lume romană și i-a așezați aici, ca să cultive pământul cel bogat al Daciei. Eutropius (VIII, 6) ne spune despre aceasta, că „*Trajanus, victa Dacia, e toto orbe Romano infinitas eo copias hominum transulerat ad agros et urbes colendas.*”

Așezaarea coloniilor romane în Dacia a fost atât de temeinică, încât nimiciră cu totul chiar și limba dacilor, cari în urma răsboielor îndelungate cu romani se stinseră mai cu totul. În această țeară s'a început deci neamul nostru. Pe câmpii și munți acestei țări, binecuvântate de Dumnezeu în ceea ce privesc bogăția și frumusețea, dar inundată de mult sânge, de atunci și până astăzi a răsunat și răsună limba românească, care e o limbă latină mai curată, decât celorlalte neamuri neolatine.

Poporul Daciei, ca următorul a coloniilor romane, aduse de Traian, crescă în timp scurt la un număr foarte mare și ajunse într'o stare de tot favorabilă. Daco-românii duceau o viață fericită în această țeară, care era una dintre cele dintâi din cele mai bogate de aur și dintre cele mai frumoase provincii ale împăratiei romane. Dacia se numea „*Dacia felix*”, „*Dacia Augusta*” și se număra între provinciile Augustului nu ale senatului. Monumentele mărimii romane stau și se văd până și astăzi ca nesce dovezi neperitoare a obârșiei neamului nostru.

Drumurile Daciei, a căror urme se văd astăzi, cătărele minunate, pe cari nici barbarii nici dintele, timpului nu le-au putut nimici de tot, sunt tot atâtea dovezi, că Dacia a fost locuită de un popor, care a ținut și ține pept năvălirilor dușmane cu multă bărbătie, și care a rămas așa de statoric în tradițiile străbune ca și acele monumente ridicate de brațele sale.

Abia un secolu și jumătate se bucură locuitorii Daciei în pace și fericire de bunătățile ei, când de odată năvăliră din toate părțile popoare barbare asupra ei și încă într'un mod așa de violent, încât împăratii romani cu toată puterea lor în cele din urmă fură siliști și abandonă. Astfel împăratul roman Aurelian, ne mai putând ținea pept furiei barbarilor, cari veniau potop asupra Daciei, își retrase legiunile preste Dunăre la anul Domnului 274 și le așeză pe malul drept al acesteia. Unii dintre coloniștii din Dacia Traiană încă au trecut Dunărea și s'a așezat în Mesia prin munții balcani până în Macedonia, unde ei se găsesc și astăzi, vorbind tot limba românească, cari sunt cunoscuți sub numele de *macedo-români*.

Cei mai mulți români din Dacia Traiană, fiind legați de familie, de averile lor și de pământul nascerei, care era acum patria lor, vorbă mai bine a suferi domnia goților, decât esilul. Si fiind că partea cea mai mare dintre coloniștii din Dacia erau creștini, nu vorbă a se espune persecuțiunilor, cari erau foarte crâncene pe acel timp în imperiul

roman, de aceea ei nu jumătară legionilor lui Aurelian cu frații lor, cari perdeau mai puțin, strămutându-se de aici în Mesia.

(Va urma.)

Lista

contribuirilor generale la înfințarea fondului general metropolitan în a. 1880.

(Încheere.)

XXXV. Protopresbiteratul Zlatnei inferioare.

Cu discul: Abrud-oraș 1 fl., Abrud-sat 30 cr., Bucium-cerb 1 fl. 83 cr., Bucium poeni 66 cr., Buningine 1 fl., Ciuruleasă 68 cr., Feneș 98 cr., Presaca 50 cr., Roșia 50 cr., Sohar 10 cr., Valea-dășului 55 cr., Zlatna 2 fl.

Prin colectă dela particulari: Abrud-oraș 10 fl., Abrud-sat 6 fl. 29 cr., Bucium-cerb 9 fl. 95 cr., Bucium-muntari 2 fl. 10 cr., Bucium-Ișbita 3 fl., Bucium-poeni 9 fl. 4 cr., Bucium-sat 2 fl., Cărpiniș 1 fl. 60 cr., Ciuruleasa 2 fl. 1 cr., Corna 2 fl., Feneș 2 fl. 2 cr., Galați 1 fl., Presaca 1 fl., Roșia 1 fl. 70 cr., Sohar 1 fl. 60 cr., Trâmpoile 1 fl. 3 cr., Valea-bulzului 63 cr., Valea-dosului 1 fl. 45 cr., Vîrtop 1 fl. 10 cr., Vultur 1 fl.

Din lada bisericei: Bucium-Ișbita 1 fl.

XXXVI. Protopresbiteratul Zlatnei superioare

Cu discul: Câmpeni 4 fl. 66 cr., Gârda de sus 1 fl. 20 cr., Neagra de jos 30 cr., Sohodol-sat 50 cr., Vidra de jos 1 fl.

Prin colectă dela particulari: Albac 2 fl., Albac-Aradă 6 fl. 30 cr., Certegea 3 fl. 10 cr., Gârda de jos 2 fl. 78 cr., Gârda de sus 4 fl., Lăpuș 5 fl. 50 cr., Neagra de jos 3 fl. 30 cr., Peleș 4 fl. 20 cr., Poiana-Sohodol 1 fl. 30 cr., Ponorel 5 fl. 37 cr., Săcătura 2 fl. 60 cr., So-

hodol-sat 3 fl. 83 cr., Suprapetri 2 fl. 30 cr., Vidra de jos 2 fl. 70 cr., Vidra de sus 12 fl. 66 cr.

Din lada bisericei: Albac 80 cr.

Estras din conspectul general al metropoliei pentru a. 1880.

Leontin Simonescu,

secretarul metrop.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 25 Decembrie 1888.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	101.90	102.10
Renta ung. de hârtie	98.25	98.40
Renta de aur austriacă	109.95	109.75
Imprumutul dracurilor de fer ung.	144.30	144.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.30	98.30
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—	117.50
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	117.50	116.—
Obligațiuni urbariale ung.	104.50	104.50
Obligațiuni urbariale ung. cu sorti	104.—	104.—
Sorți de regulare Tisei	124.90	125.—
Aceștiuni de bancă de credit ung.	302.90	301.50
Obligațiuni ung. de recumpărarea decimei de vin	98.90	98.50
Obligațiuni urbariale transilvane	104.—	104.50
Obligațiuni urbariale tem.-băń.	104.50	104.—
Sorți ungurești cu premii	134.75	131.50
Sorți de stat dela 1860	139.75	140.—
Serisuri fonciare ale institutului „Albina”	—	101.—
Aceștiuni de bancă austro-ung.	876.—	875.—
Obligațiuni de credit austr.	307.—	309.60
Gulbin	5.74	5.70
Napoleon	9.58	9.50
100 marce nemțesci	59.50	59.45
London pe (poliță de trei luni)	121.80	121.80

[1997]

Pályázat

görög keleti lelkész állomásra.

A miskolczi görög keleti hitközség, a megüresedett lelkész állomásra, a melyet évi 1000 forint fizetés, 20 meter tűzfa ille-töleg ennek egyenlegében 60 frt. természetbeni lakás, 3 szoba előszoba, konyha, s hozzá tartozókat, a rendes stola illetmény, és két filialénak jövedelme van egybe kötve.

Előnyben részesülnek a kik a görög nyelv ismerete mellett a magyar és német nyelvet is birják folyamodványok **1889 évi Február 1-i** a hitközség gondnokságához küldendök. Miskolc Borsodmegye.

Imprumuturi favorabile de bani

primesc **pe credit personal** persoane de sine stătătoare, cari au o locuință anuală corespunzătoare și o remunerare regulată sau venite, și anume: **măiestrii, neguțătorii, oficiantii, oficerii, privatarii, proprietarii de pămînt s. a.**, conform relațiunilor dela **50 fl.** până la **1000 fl.** pe lângă o usoară platire lunară sau trei-lunară cu **6%** interese.

Pe intabulațiunile funduare cu **4½%** și **5%** cu sau fără amortisajuni. Informațiuni mai deaproape se dau la

G. A. Steiner, Budapest,
Gr. Károlyi-uteza 12.

La informațiunile în scris sunt a se alătura 3 mărci postale.

[1996] 3-3

Se deschide abonament pe anul 1888

la

„Amicul Familiei“ Diariu beletristic și encyclopedic-literar — cu ilustrațiuni. — Cursul XII. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numeri câte de 2—3 coale cu ilustrațiuni frumoase; și publică articluri sociali, poesie, novele, schițe, piese teatrale s. a. — mai departe tractează cestiuni literare și scientifice cu reflecții la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atenție vieata socială a românilor de pretutindene, precum și a celorlalte poporațiuni din patria, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuescă a face căte o oară plăcută familiei strivite de grigile vieții; și peste tot nisuescă să întinde tuturor indiviziilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerație pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, platibili și în bilete de bancă ori mărci postale.

„Preotul Român“ Diariu bisericesc, scolastic și literar — cu ilustrațiuni. — Cursul XIV. — Apare în broșuri lunare câte de $2\frac{1}{2}$ — $3\frac{1}{2}$ coale; și publică portrete și biografii arhiereilor și preotilor mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articluri din sfera tuturor sciințelor teologice și între acestea multime de predice pre Dumineci, sârbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și scientific-literare; și în urmă tot soiul de amănunte și sciri cu preferință celor din sfera bisericescă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerație pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, platibili și în bilete de bancă ori mărci postale.

= Colectanții primesc gratis tot al patrulea exemplar. =**= Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere =****A se adresa la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — Sz.-Ujvár. — Transilvania.****Tot de aici se mai pot procura și următoarele cărți din editura propriă:**

Apologie. Discursioni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, învederile și rectificările de Dr. Gregoriu Silaș. — Partea I. Paul Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Šincai. Prețul 30 cr.

Renascerea limbii românescă în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silaș. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Cuvântarii bisericesci la toate sârbătorile de preste an de I. Papiu. Un volum de preste 2½ coale. Acest op de cuvântari bisericesci întrece toate opurile de acest soi apărute până acum — având și o notiță istorică la fiecare sărbătoare, care arată timpul introducerii; fazele prin care a trecut și modul cum s-a stabilit respectiva sărbătoare. Prețul e 2 fl.

Barbu cobzariu. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Poterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul pierdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: „**Idealul pierdut**“ — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporala de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sîchastru. Tradițione de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

El trebuie să se însoare. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educației. După Ernest Le-gouvé. Prețul 10 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducere liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Aulidia. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Petulantul. Comedie în 5 acte, după August Kotzebue tradusă de Ioan St. Șuluț. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicora, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagini, cuprinde 103 poesii bine alese și aranjate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafirii și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteagianul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petroasa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu arheologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săteanului Român. Cartea I. II. III. IV. cuprind materii foarte interesante și amuzante. Prețul la toate patru 1 fl. — căte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprind materii foarte interesante și amuzante. Prețul 30 cr.

Colecță de recepte din economie, industrie, comerț și chimie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu Ed. II. Prețul 30 cr.

Îndreptar teoretic și practic pentru învățămîntul intuitiv în folosul elevilor normali (preparandiali), a învățătorilor și a altor bărbati de scoala de V. Gr. Borgovan, profesor preparandial. Prețul unui exemplar cu portofrancat 1 fl. 80 cr. v. a. În literatura noastră pedagogică abia astăzi vre-un op, întogmt după lipsele scoalelor noastre în măsura în care este acesta, pentru aceea îl si recomandăm, mai ales directorilor și învățătorilor ca celor în prima linie interesați.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbii române pentru scoalele poporale în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsăud. — Mar. I aprobat prin Ministerul de culte și instrucție publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Gramatica limbii române lucrată pe base sintactică de Ioan Butean, prof. gimn. Un volum de preste 30 coale. Prețul 2 fl.

Manual de stilistică de Ioan F. Negruțiu, profesor. Op aprobat și din partea ministerului de culte și instrucție publică cu rescriptul de datul 16 Decembrie 1885 Nr. 48518. Partea practică foarte bogată a acestui op — cuprinde compoziții de tot soiul de acte obveniente în referințele vieții sociale — se poate întrebuința cu mult folos de către preoți, învățători și alți cărturari români. Prețul 1 fl. 10 cr.

Nu me uită. Colecțione de versuri funebrale, urmate de iertăriuni, epitafe s. a. Prețul 50 cr.

Carte conducețoare la propunerea calculării în scoala poporala pentru învățători și preparandii. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cele mai ieftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci foarte frumoase ilustrată. Prețul unui exemplar brosurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 60 cr., legat mai fin 60, 80, 90 cr. 1 fl., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumoasă ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secole. Prețul unui exemplar brosurat e 15 cr., — legat 22 cr